

Európsky hospodársky a sociálny výbor

**PLENÁRNE ZASADNUTIE
12. A 13. DECEMBRA 2012**

Plenárne zasadnutie, ktoré sa konalo 12. a 13. decembra 2012, svojou prítomnosťou poctila pani **Birgitta OHLSSON**, švédska ministerka pre európske záležitosti, demokraciu a spotrebiteľov. Významným bodom programu bolo aj odovzdanie ceny EHSV pre občiansku spoločnosť za rok 2012.

Na plenárnom zasadnutí boli prijaté tieto stanoviská:

EURÓPSKA INTEGRÁCIA

• Makroregionálna stratégia v oblasti Stredozemia

Hlavné body:

EHSV uznáva, že Stredozemie je mimoriadne rozsiahlou oblasťou, ktorá je z hospodárskeho, spoločenského, politického a kultúrneho hľadiska mimoriadne rozmanitá a tvoria ju krajiny, ktorých štruktúry a infraštruktúra sú takisto rozdielne (členské štáty EÚ, štáty mimo EÚ so štatútom kandidátskej krajiny, štáty mimo EÚ zúčastňujúce sa na európsko-stredozemskom partnerstve), a preto navrhuje, aby sa vytvorili dve subregionálne politiky pre východnú a západnú oblasť Stredozemia, ktoré sa budú vzťahovať na spolupracujúce krajiny, ako aj na makroregionálnu stratégiu pre oblasť Iónskeho a Jadranského mora.

EHSV sa domnieva, že je potrebné posilniť najmä spoluprácu na nižšej ako regionálnej úrovni prostredníctvom zintenzívnenia vzájomnej spolupráce v oblasti obchodu, cestovného ruchu a priemyslu medzi krajinami na južnom pobreží Stredozemného mora. EHSV považuje za potrebné, aby Rada prijala príslušné politické rozhodnutia a začala bezodkladne riešiť aktuálne problémy v záujme toho, aby sa Únia pre Stredozemie stala orgánom na plánovanie a realizáciu novej makroregionálnej politiky.

EHSV zastáva názor, že Cyprus a Malta, ako aj ostatné ostrovy v Stredozemnom mori budú zohrávať mimoriadne dôležitú úlohu v celkovej stratégii, ktorú vypracovala EÚ. Tieto ostrovy sa nachádzajú v mimoriadne ťažkej situácii z toho dôvodu, že nemajú možnosť spojenia a komunikácie s členskými štátmi Únie, ktoré sa nachádzajú na kontinente.

EHSV potvrdzuje, že prostredníctvom tohto stanoviska chce iniciovať diskusiu o novej makroregionálnej stratégii v oblasti Stredozemia a začať dialóg o týchto dôležitých témach. Vyhlasuje, že sa bude naďalej venovať tejto mimoriadne dôležitej otázke vo svojich nových stanoviskách, v ktorých sa budú podrobne a dôsledne uvádzať okruhy problémov popísané v tomto dokumente.

1. HOSPODÁRSKE RIADENIE/FINANČNÉ NÁSTROJE/DANE

• Kódex správania v oblasti partnerstva (CCP)

Hlavné body:

EHSV je pevne presvedčený, že skutočné partnerstvo, ktoré zapája všetkých partnerov a zúčastnené strany organizovanej občianskej spoločnosti do vypracúvania, vykonávania a hodnotenia *ex post*, pokiaľ ide o programy a projekty v rámci politiky súdržnosti EÚ, priamo prispieva k zvýšeniu kvality a k účinnej realizácii. Zásada partnerstva je vynikajúcim príkladom, ako možno uplatniť dobrú správu v ostatných politikách EÚ a účinne tak zaviesť stratégiu EÚ 2020.

Pokiaľ ide o kódex správania, EHSV dôrazne podporuje iniciatívu Komisie a rozhodne súhlasí s navrhnutými odporúčaniami. EHSV oceňuje podporu kódexu zo strany Európskeho parlamentu a Výboru regiónov, pripomína však, že takéto partnerstvo by malo poskytovať rovnaké podmienky pre všetkých verejných aj súkromných partnerov.

EHSV však vyjadruje hlboké sklamanie, že Rada zatiaľ vypustila navrhovaný kódex správania z návrhu Komisie. EHSV žiada o spoločný postup s Výborom regiónov zameraný na obhájenie kódexu správania.

EHSV je hlboko znepokojený vzrastajúcimi obavami, ktoré pociťuje organizovaná občianska spoločnosť v súvislosti s vykonávaním zásady partnerstva. Správy niektorých členských štátov poukazujú na súčasný trend ústupu od tejto zásady partnerstva a menšej miery účasti organizovanej občianskej spoločnosti. Odstránenie kódexu správania z návrhov Komisie vzbudzuje veľké obavy. V čase krízy je potrebná väčšia zodpovednosť sociálnych partnerov a ostatných organizácií občianskej spoločnosti.

• *Spoločný strategický rámec*

Hlavné body:

EHSV podporuje vytvorenie spoločného strategického rámca, ktorého cieľom je posilniť koordináciu a komplementaritu medzi hlavnými nástrojmi financovania EÚ. Účinný SSR tiež odstráni zbytočné a neúčinné rozdelenie, ktoré v súčasnosti charakterizuje hlavné fondy.

Intenzívnejšia koordinácia požadovaná SSR však musí viesť k zníženiu administratívnej záťaže pre riadiace a implementačné orgány ako aj pre príjemcov. Komisia musí pred samotnou implementáciou dôkladne preskúmať nové administratívne postupy.

Občianska spoločnosť musí byť zmysluplným spôsobom zapojená do vypracúvania zmlúv o partnerstve. Hoci treba uznať, že jednotlivé členské štáty a regióny majú svoje vlastné mechanizmy a štruktúry na zapojenie občianskej spoločnosti, Komisia musí tieto postupy monitorovať. Keď sa preukáže, že občianska spoločnosť nebola zmysluplne zapojená, Komisia by nemala zmluvu o partnerstve akceptovať, kým nedôjde k skutočnému zapojeniu.

EHSV sa obáva, že oneskorené dosiahnutie politického konsenzu o legislatívnom balíku opatrení v oblasti súdržnosti, vrátane SSR, bude mať negatívny dosah na prípravu zmlúv o partnerstve, čo negatívne ovplyvní účinný začiatok programového obdobia 2014 – 2020.

• *Ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií*

Hlavné body:

EHSV víta zavedenie účinného riešenia krízových situácií upadajúcich finančných inštitúcií v EÚ ako podstatný prvok dovŕšenia vnútorného trhu a predkladá niekoľko odporúčaní:

- doplňujúce objasnenie nástrojov, ktoré sú nové a ešte neboli otestované v systémovej kríze,

do vypracúvania a aktualizácie plánov riešenia krízových situácií by mali byť zapojené aj banky; malo by sa vyhľadať aj odborné poradenstvo ostatných zainteresovaných subjektov, napr. spotrebiteľských

organizácií, predstaviteľov odborových zväzov atď.; centrálné banky by mali byť zapojené do posudzovania plánov ozdravenia a riešenia krízových situácií, požiadavky na dôvernosť informácií v spojitosti s úverovými inštitúciami a ich plánmi na ozdravenie a riešenie krízových situácií by sa mali sprísniť,

- harmonizované pravidlá a podmienky poskytovania finančnej podpory v rámci skupiny sú vítané,
- zavedenie priamo a jasne definovaných spúšťacích pravidiel a podmienok pre osobitných správcov,
- právomoci a zodpovednosti orgánov pre riešenie krízových situácií by mali byť presnejšie špecifikované a lepšie objasnené,
- smernica by nemala vyvolávať žiadne pochybnosti o tom, že orgány dohľadu majú právo a príležitosť informovať orgány pre riešenie krízových situácií bez čakania na oznámenie od vedenia banky, ak považujú podmienky na začatie riešenia krízovej situácie za splnené, avšak oznámenie mešká,
- nástroj odpísania dlhu by sa mal podrobnejšie vysvetliť a objasniť,
- čo najskoršie začatie vykonávania **realistického plánu** vytvorenia budúceho systému mechanizmov financovania riešenia krízových situácií.

• ***Opatrenia v prospech stability, rastu a zamestnanosti***

Hlavné body:

Stanovisko sa predovšetkým zameriava na spoločnú zodpovednosť sociálnych partnerov a organizovanej občianskej spoločnosti a na príspevok, ktorý môžu predovšetkým zamestnávateľia a pracovníci poskytnúť. Výbor vyzdvihuje úlohu, ktorú môžu zohrať pri tvorbe a uplatňovaní politiky, ktorá oživuje hospodársky rast, vytvára viac pracovných miest a kvalitnejšie pracovné miesta a znovu nastoľuje finančnú stabilitu.

Výbor zdôrazňuje skutočnosť, že zapojenie a účasť na rozhodovaní sú základným predpokladom správneho stanovenia, formulácie a úspešnej realizácie zmien v politike a štrukturálnych reforiem.

Výbor zdôrazňuje, že:

- štrukturálne zmeny v hospodárskej a sociálnej politike môžu zmeniť jestvujúce a budúce pracovné príležitosti rôznych skupín a často majú veľmi významný dosah na rozdelenie príjmov,
- spoločenská diskusia a občiansky dialóg zvyšujú dôveryhodnosť a spoločenskú prijateľnosť zamýšľaných sociálno-hospodárskych opatrení,
- zapojenie je tiež dôležité v súvislosti s dôsledným monitorovaním skutočne vykonávanej politiky, ako aj jej výsledkov, pretože vďaka nemu môžu organizácie občianskej spoločnosti a sociálni partneri včas posúdiť situáciu a v prípade potreby vyslať varovné signály,
- sociálne organizácie, a najmä sociálni partneri sú často tými, ktorí musia politické návrhy zaviesť do praxe.

Výbor navrhuje, aby v rámci európskeho semestra boli európski sociálni partneri, prostredníctvom európskeho sociálneho dialógu, a organizovaná občianska spoločnosť včas zapojení do vypracovania ročnej analýzy rastu.

Výbor víta návrh Komisie vypracovať hodnotiacu tabuľku s ukazovateľmi zamestnanosti a zaviesť štrukturálne monitorovanie plánov zamestnanosti jednotlivých členských štátov. Európski sociálni partneri by mali byť aktívne zapojení do vytvárania tejto hodnotiacej tabuľky s ukazovateľmi a do stanovovania kritérií na posudzovanie plánov zamestnanosti jednotlivých členských štátov.

Výbor upozorňuje Komisiu, Európsku radu a ostatných politických činiteľov na európskej i národnej úrovni obzvlášť na skutočnosť, že spoločenská diskusia a občiansky dialóg sa musia rešpektovať.

Výbor vyzýva európskych politických činiteľov, aby spoločenskú diskusiu a myšlienku občianskeho zapojenia štrukturálne zakotvili v rôznych politických postupoch spojených s realizáciou stratégie Európa 2020.

2. VNÚTORNÝ TRH

• *Správa o politike hospodárskej súťaže za rok 2011*

Hlavné body:

EHSV:

- víta novú, praktickú štruktúru správy Komisie podobnú tej, ktorú výbor odporúčal vo svojich predchádzajúcich stanoviskách,
- ľutuje, že táto správa neanalyzuje celý súbor tém, na ktoré EHSV v minulosti upozornil,
- poukazuje na to, že politika hospodárskej súťaže je úzko prepojená s inými oblasťami politiky, a to najmä s opatreniami na lepšiu právnu reguláciu, priemyselnou politikou a politikou MSP,
- súhlasí s názorom Komisie, že presadzovanie a obhajovanie hospodárskej súťaže slúži širším a dlhodobejším cieľom, ako je zvýšenie blahobytu spotrebiteľov, podpora rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti EÚ,
- pokladá za nanajvýš dôležité, aby Komisia a vnútroštátne orgány pre hospodársku súťaž spolupracovali,
- opakovane upriamuje pozornosť na to, že je potrebné zlepšiť systémy na ochranu práv spotrebiteľov, a preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že v roku 2011 nebol prijatý legislatívny návrh týkajúci sa žalôb o náhradu škody v prípade porušenia antitrustových pravidiel.

3. Kľúčové podporné technológie

Hlavné body:

EHSV:

- vo všeobecnosti podporuje akčný plán obsiahnutý v oznámení,
- zdôrazňuje, že je potrebné kľásť väčší dôraz na budovanie kapacít výrobných spoločností v EÚ,

ktoré uspokojujú trhovú dopyt po nových technológiách, namiesto zdanlivej taktiky tohto systému spoliehať sa na pretlačenie nových technológií na trh,

- upozorňuje na najvýznamnejšie faktory, ktoré ohrozujú účinnosť akčného plánu, napr. nedostatok rizikového kapitálu, zaostávanie modernizácie štátnej pomoci a nejasné riadenie projektu,
- pripisuje kľúčový význam obchodným rokovaniam v odvetviach špičkových technológií a zlepšeniu vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach so špecifickým dôrazom na inžinierov a vedcov.

4.Sprostredkovanie poistenia

Hlavné body:

EHSV víta iniciatívu Komisie prepracovať smernicu o sprostredkovaní poistenia a návrh hodnotí vo všeobecnosti pozitívne. Ciele, ktoré návrh sleduje, sú odôvodnené a návrh je v podstate primeraný.

Požiadavky na informácie pre zákazníkov stanovené v návrhu sú vo všeobecnosti primerané a pre spotrebiteľa prospešné.

Podľa návrhu majú sprostredkovatelia poistenia a poisťovne prijať všetky náležité opatrenia na identifikáciu konfliktov záujmov, ktoré môžu vzniknúť počas sprostredkovávania poisťných produktov, a informovať o tom zákazníka. EHSV to považuje za dôležité a schvaľuje zámer návrhu, zastáva však názor, že niektoré aspekty návrhu by sa mohli zlepšiť.

• *Klinické skúšanie liekov na humánne použitie*

EHSV:

- uznáva, že klinický výskum je zásadnou a nepretržite sa rozvíjajúcou oblasťou vedy s cieľom porozumieť chorobám a vyvinúť lieky pre pacientov,
- zdôrazňuje, že treba v plnej miere zohľadniť ochranu subjektov pred nadmernými rizikami a záťažou, pričom blaho jednotlivcov musí mať vždy prednosť pred ostatnými záujmami,
- nazdáva sa, že vzhľadom na rozvoj vedy a techniky a ich vplyv na spôsob vykonávania skúšania a testovania výrobkov v klinických skúškach v budúcnosti má význam prísne ustanovenie o pravidelnom posudzovaní a v prípade potreby aj zmena a doplnenie nariadenia,
- žiada o zavedenie jednotnej oblasti riadenia EÚ pre klinické skúšanie,
- víta a dôrazne podporuje zavedenie a využívanie centrálného portálu pre viacnárodné klinické skúšanie a skúšanie v jednej krajine bez potreby kódovania údajov do vnútroštátnych systémov,
- žiada, aby do nariadenia boli výslovne zaradené hodnotenia nezávislých etických komisií,
- žiada EÚ, aby podporila a uľahčila spoluprácu a výmenu vedeckých informácií medzi členskými štátmi v rámci siete spájajúcej etické komisie vymenované členskými štátmi,
- dôrazne podporuje rozlišovanie nízko-intervenčných klinických skúšaní stanovené v nariadení,
- víta zámer zvýšiť záruky na spracovanie osobných údajov, pokiaľ sa nedosiahne rovnováha medzi

právami jednotlivcov a bezpečným a zabezpečeným používaním údajov pacientov na výskum v oblasti zdravia.

- ***Kolektívna správa autorských práv***

EHSV:

- schvaľuje návrh smernice, ktorý predložila Komisia,
- domnieva sa, že vzhľadom na význam hudby na trhoch s online kultúrnym obsahom bol rozsah pôsobnosti vybraný dobre, pričom by sa vďaka tomu mohlo zlepšiť porozumenie cezhraničnej správy práv,
- súhlasí s názorom, že je potrebné vymedziť jednotný právny rámec pre organizácie kolektívnej správy a vytvoriť istý druh európskeho licenčného pasu pre online hudobné služby,
- upozorňuje, že organizácie kolektívnej správy budú v prechodnom období potrebovať podporu, aby sa mohli prispôbiť tejto forme cezhraničnej distribúcie,
- schvaľuje navrhovaný právny základ (články 50 až 54 ZFEÚ), ktorý sa týka slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb na jednotnom trhu.

- ***SPP Poľnohospodárska produktivita a udržateľnosť***

Hlavné body:

EHSV pokladá za potrebné, aby Európska únia naďalej zaručovala primeranú úroveň verejných investícií do podpory inovácie v poľnohospodárstve. V tejto súvislosti je podľa EHSV potrebné zaručiť lepšiu koordináciu politických opatrení v oblasti výskumu v užšom zmysle slova a opatrení poľnohospodárskej politiky v prospech inovácie, s osobitným dôrazom na opatrenia financované z prostriedkov SPP.

5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE/POL'NOHOSPODÁRSTVO A RYBOLOV

- ***Sociálne poľnohospodárstvo – využívanie prác v poľnohospodárstve na terapeutické účely a opatrenia v sociálnej a zdravotnej oblasti***

Hlavné body:

Sociálne poľnohospodárstvo predstavuje inovatívny prístup, ktorý spája dve koncepcie: multifunkčné poľnohospodárstvo a sociálne služby/zdravotnú starostlivosť na miestnej úrovni. Prispieva k pocitu spokojnosti a sociálnej integrácii osôb so špecifickými potrebami.

Sociálne poľnohospodárstvo je rozšírené v celej Európe vo formách, ktoré majú spoločné znaky, ale zároveň sa výrazne líšia z hľadiska prístupu, vzťahov s ostatnými odvetvami a financovania.

Je však potrebné mať definíciu sociálneho poľnohospodárstva na európskej úrovni, aby sa určili aktivity, ktoré sú jeho súčasťou a stanovil rámec kritérií, vrátane kvalitatívnych, ktoré musia tieto aktivity spĺňať, aby mohli dostať podporu v rámci rozličných politík. Táto definícia však nesmie byť príliš obmedzujúca, aby sme nebrzdili niečo, čo sa neustále vyvíja.

EHSV sa domnieva, že inštitúcie EÚ, ako aj regionálne a národné orgány a inštitúcie by mali podporovať a povzbudzovať sociálne poľnohospodárstvo zavedením primeraného a priaznivého regulačného rámca a prijatím konkrétnych opatrení:

EHSV oceňuje, že návrhy Komisie na obdobie rokov 2014 – 2020 ponúkajú sociálnemu poľnohospodárstvu nové perspektívy. EÚ a členské štáty by mali koordinovať využívanie rozličných politík týkajúcich sa sociálneho poľnohospodárstva.

Spoločný strategický rámec ponúka možnosť kombinovať rozličné fondy v rámci stratégie financovania z viacerých zdrojov. Komisia by preto mala vyzvať členské štáty, aby zaradili sociálne poľnohospodárstvo do svojho plánovania a v rámci integrovaného prístupu vypracovali konkrétne programy, ktoré by tomuto odvetviu umožnili viac využívať rozličné štrukturálne fondy. Mali by sa tiež podporovať projekty LEADER realizované v tejto oblasti.

EHSV žiada, aby stratégia presadzovaná v EIP „Poľnohospodárska produktivita a udržateľnosť“ venovala náležitú pozornosť posilneniu a konsolidácii európskeho spracovateľského priemyslu. Jedine vhodnou integráciou jednotlivých článkov poľnohospodársko-potravinárskeho výrobného reťazca bude možné zaručiť zvýšenú ponuku európskeho poľnohospodárstva, zodpovedajúce efektívne využitie a bezpečný prístup na trh európskych surovín.

EHSV žiada Komisiu, aby zabezpečila primeranú účasť a zapojenie zástupcov hospodárskych, sociálnych a inštitucionálnych partnerstiev z poľnohospodárskeho sektora pri riadení EIP s cieľom umožniť čo najúčinnejšiu a najefektívnejšiu realizáciu pripravovaných aktivít.

EHSV žiada, aby sa zaviedli špecifické opatrenia, ktoré by zaručili koordináciu a synergiu medzi EIP „Poľnohospodárska produktivita a udržateľnosť“ a európskymi partnerstvami v oblasti surovín a vody.

• *Európske partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na vodné hospodárstvo*

Hlavné body:

EHSV víta oznámenie Európskej komisie o európskom partnerstve v oblasti inovácií (EIP) zameranom na vodné hospodárstvo, navrhuje však spresnenia a zlepšenia, ktorých cieľom je odstrániť prekážky brániace riadnemu rozvoju inovácií vo vodnom hospodárstve. V strategickom vykonávacom pláne pre EIP zamerané na vodné hospodárstvo sa musí vytýčiť prioritný cieľ zabezpečiť univerzálny prístup k čistej vode za dostupné ceny a k hygienickým zariadeniam. Poskytovatelia verejných vodohospodárskych služieb, užívatelia, spotrebiteľia a siete organizácií občianskej spoločnosti musia mať možnosť jasne vyjadriť svoj názor v procese prijímania rozhodnutí. Treba vyvinúť úsilie, aby prínos inovácií dosiahol miestnu úroveň. Podľa názoru EHSV je nevyhnutné, aby sa transparentným spôsobom sprístupnili výsledky výskumu financovaného v rámci siedmeho rámcového programu v oblasti výskumu a technického rozvoja a odporúča, aby sa k inováciám v tejto citlivej oblasti neprístupovalo výlučne z hľadiska ochrany trhu. Mala by sa posilniť koordinácia niektorých prebiehajúcich iniciatív v oblasti vodného hospodárstva, akými sú napríklad synergie medzi EIP zameranými na vodné hospodárstvo, poľnohospodárstvo a prvotné suroviny.

- ***Rio+20: Bilancia a perspektívy***

Hlavné body:

Cieľom tohto stanoviska je zhodnotiť konferenciu Rio+20 z hľadiska požiadaviek, ktoré výbor vyslovil, a naznačiť perspektívy pre následné opatrenia.

Záverečný dokument konferencie OSN o trvalo udržateľnom rozvoji, ktorá sa konala tento rok v Riu de Janeiro (konferencia Rio+20) pod názvom „Budúcnosť, akú chceme“, nebol taký ambiciózný, ako by si bol EHSV želal. Tento záverečný dokument však obsahuje viacero aspektov, na ktorých možno stavať aj v EÚ. Je potrebné vyzdvihnúť najmä globálnu dohodu týkajúcu sa ekologického hospodárstva, ktorá je dôležitým nástrojom trvalo udržateľného rozvoja, vrátane zohľadnenia sociálneho rozmeru, ako aj dohodu v súvislosti s procesom, ktorý má viesť ku globálnym cieľom trvalej udržateľnosti v úzkej koordinácii s miléniovými rozvojovými cieľmi.

EHSV pozitívne hodnotí silnú občiansku mobilizáciu pred konferenciou Rio+20 a počas nej, ktorá podnietila vznik mnohých inovačných nápadov a nových spojenectiev.

EHSV sa domnieva, že proces po konferencii Rio+20 a vykonávanie rozhodnutí konferencie Rio+20 musí prebiehať so zapojením občianskej spoločnosti a za jej aktívnej účasti. Preto výslovne víta všetko úsilie, ktoré v tejto súvislosti vynaložili ostatné inštitúcie. EHSV bude aj naďalej, rovnako ako počas príprav na konferenciu Rio+20, podporovať dialóg s občianskou spoločnosťou o aspektoch trvalej udržateľnosti, a zapojí doň aj európske organizácie a siete občianskej spoločnosti a národné hospodárske a sociálne rady pre trvalo udržateľný rozvoj.

6. SPOTREBITELIA

- ***Odvetvie osobných sociálnych, zdravotníckych a vzdelávacích služieb: trendy a dôsledky***

Hlavné body:

Osobné sociálne, zdravotnícke a vzdelávacie služby predstavujú základný kameň európskeho sociálneho modelu. Tieto služby, ktoré sa navzájom podmieňujú a vzájomne si zvyšujú účinnosť, tvoria „zlatý trojuholník“, ktorý je podstatný pre dobré fungovanie a kvalitu spoločnosti. Zohrávajú kľúčovú úlohu pri začleňovaní jednotlivcov do spoločnosti a zachovaní sociálnej súdržnosti, čím zaručujú účinnú demokratickú účasť a sociálnu spravodlivosť. Majú zásadný význam v rámci stratégie Európa 2020 pre udržateľný rozvoj, vytváranie inteligentných pracovných miest a hospodársku a sociálnu súdržnosť Európskej únie.

Vzhľadom na starnutie populácie a rastúci dopyt po zdravotnej starostlivosti v dôsledku toho, že stále menej rodinných príslušníkov je v stave poskytovať potrebnú opateru, je teraz nevyhnutné lepšie plánovať a programovať tak požiadavky na pracovníkov a ich odbornú prípravu v tomto odvetví, ako aj priority rozpočtových výdavkov.

Vzhľadom na dôležitosť tohto odvetvia z hľadiska jeho prínosu k HDP EÚ, na významné perspektívy zamestnávania a vytvárania nových podnikov, ako aj na schopnosť odvetvia kvalitnými

inovatívnymi riešeniami reagovať na štrukturálne zmeny a požiadavky v európskej spoločnosti, EHSV adresuje Komisii, Rade a Európskemu parlamentu tieto požiadavky:

- Spustiť skutočnú európsku stratégiu inovatívnych „inteligentných“ osobných sociálnych a zdravotníckych služieb v Európe.
- Presadzovať efektívnejšie využívanie finančných a ľudských zdrojov.
- Komisia by mala vypracovať základný spoločný rámec pre osobné služby, ktorý by uľahčil v EÚ efektívnu pracovnú mobilitu.
- Konkrétnym a aktívnym spôsobom podporiť zavedenie, rozvoj a organizáciu konštruktívneho a dobre štruktúrovaného sociálneho dialógu medzi všetkými úrovňami (miestnou, národnou a európskou) v súvislosti s odvetvím osobných služieb.
- Koordinovaným spôsobom je potrebné vyčleniť určitú časť rôznych štrukturálnych fondov na rozvoj sociálnej infraštruktúry a zdravotníckych služieb tam, kde ich je nedostatok, ako aj na iniciatívy na podporu zamestnanosti v tomto odvetví.

• ***Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím***

Hlavné body:

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV):

- zdôrazňuje skutočnosť, že finančná situácia by sa nemala zneužívať ako zámienka na oddialenie opatrení v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím,
- vyzýva Európsku komisiu, aby vytvorila nástroj na posúdenie vplyvu Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- víta skutočnosť, že Rada vytvorila nezávislý systém na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a žiada, aby bol tomuto systému pridelený rozpočet,
- očakáva, že ho Európska komisia požiada o konzultáciu týkajúcu sa ambiciózneho legislatívneho návrhu Európskeho aktu prístupnosti s čo najširšou oblasťou uplatňovania,
- víta, že do „Digitálnej agendy“ boli zaradené právne predpisy týkajúce sa prístupnosti internetových stránok verejného sektora a internetových stránok poskytujúcich základné služby verejnosti,
- vyzýva Radu a Európsky parlament, aby v nariadeniach týkajúcich sa štrukturálnych fondov, nástroja „Spájame Európu“, siete TEN-T, programu Horizont 2020, programu Práva a občianstvo a programov v oblasti rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci posilnili alebo zachovali ustanovenia v prospech zdravotne postihnutých osôb,
- vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, Európsku komisiu a Radu, aby zabezpečili zohľadňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v zahraničných vzťahoch a medzinárodnej spolupráci, ako aj v medzinárodných obchodných dohodách,
- vyzýva európske inštitúcie, aby prijali príslušné opatrenia na vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v rámci EÚ,

- víta usporiadanie pracovného fóra, na ktorom sa môžu stretnúť zástupcovia kontaktných miest štátnej správy, koordinačného mechanizmu a nezávislých mechanizmov z EÚ a členských štátov zodpovedných za uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ako aj občianskej spoločnosti,
- zastáva názor, že by mal prijať príslušné opatrenia na interné vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- zdôrazňuje, že je potrebné systematické monitorovanie a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím inštitúciami EÚ, a preto sa zaväzuje zriadiť riadiaci výbor,
- navrhuje usporiadať schôdzu o uplatňovaní Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, na ktorej by sa zúčastnili zástupcovia národných hospodárskych a sociálnych rád, organizácií občianskej spoločnosti a vnútroštátnych inštitúcií na ochranu ľudských práv,
- vyzýva sociálnych partnerov, aby začlenili uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím do kolektívneho vyjednávania.

7. SOCIÁLNE VECI

• *Odstránenie obchodovania s ľuďmi*

Hlavné body:

- Výbor víta stratégiu na odstránenie obchodovania s ľuďmi, na ktorej by chcel spolupracovať. Zdôrazňuje však, že pojem „odstránenie“ sa mu zdá byť málo reálny vzhľadom na súčasný rozsah tohto javu, relatívnu toleranciu, ktorá voči nemu existuje, a nedostatočnosť zdrojov, ktoré sú určené na boj proti nemu.
- Výbor zdôrazňuje, že táto stratégia sa nedá uplatňovať bez aktívnej pomoci občianskej spoločnosti, ktorá je v kontakte s obeťami. Združenia, ktoré poskytujú pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi, potrebujú finančné prostriedky, aby mohli účinne vykonávať svoju činnosť.
- Výbor navrhuje, aby sa rozlišovalo medzi obchodovaním na účely sexuálneho vykorisťovania a obchodovaním na iné účely (práca, žobranie, fiktívne manželstvá, obchodovanie s orgánmi), aby bolo všetkým jasné, proti čomu je nutné bojovať. Navrhuje, aby sa zaviedlo označenie pre mestá, ktoré bojujú proti sexuálnemu vykorisťovaniu žien a detí.
- Výbor si tiež želá, aby sa osobitne pristupovalo k obchodovaniu s deťmi (v zmysle Dohovoru OSN o právach dieťaťa).
- Výbor nájde na tom, aby ochrana obetí obchodovania s ľuďmi bola dostatočná a umožňovala im opätovne sa začleniť do riadnej spoločnosti, z ktorej boli vylúčené (ochrana pri podaní sťažnosti, prístup k bývaniu, zdravotnej starostlivosti atď.). Pre udržateľnosť tohto začlenenia je dôležité dať obetiam možnosť zamestnať sa na inkluzívnom trhu práce, podporovanom z verejných zdrojov.
- Boj proti obchodovaniu s ľuďmi musí prebiehať v rámci prierezovej politiky, ktorá popri trestnom stíhaní musí zahŕňať aj skutočnú sociálnu politiku. Je nutné, aby sa dosiahla synergia

s ďalšími stratégiami, ako napr. so stratégiou na integráciu Rómov, stratégiou na boj proti chudobe, toxikománii, sexuálnemu zneužívaniu detí a pod.

- ***Európsky rok duševného zdravia – lepšia práca, lepšia kvalita života***

Hlavné body:

- Duševné zdravie je podstatnou súčasťou kvality života a pohody všetkých ľudí v EÚ. Pre jednotlivca je predpokladom toho, aby mohol využívať svoj rozumový a citový potenciál. Na úrovni spoločnosti predstavuje duševné zdravie zdroj sociálnej súdržnosti a lepšieho sociálneho blaha, a popritom aj hospodársky blahobyť. Táto iniciatíva je zameraná na upevnenie duševného zdravia a zvýšenie povedomia verejnosti.
 - Duševné poruchy môžu mať rôzne príčiny a následky. Predchádzanie duševným ochoreniam a včasná diagnostika a liečba týchto ochorení musia mať viac rozmerov (psychoterapeutický, lekársky a sociálno-ekonomický prístup). Duševným poruchám a ochoreniam treba venovať väčšiu pozornosť vo všeobecnom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov, vychovávateľov, učiteľov a vedúcich pracovníkov. Verejne podporovaná podniková podpora zdravia a moderná podnikateľská kultúra môžu ľuďom s poruchami pomáhať a obmedziť vznik problémov súvisiacich s prácou.
 - Ústrednú úlohu zohráva posilnenie občianskych, dobrovoľníckych, rodinných a profesionálnych sietí a účasti postihnutých osôb a ich zväzov. Európske odporúčania a osvedčené postupy by sa mali týkať okrem iného primeraného zredukovania ústavnej psychiatrickej starostlivosti a spotreby liečiv, aby sa prispelo k vybudovaniu pomoci v sociálnych priestoroch a iných alternatívnych foriem podpory. Takto získané prostriedky na vedu a výskum by sa tiež mohli viac vynakladať na zachovanie duševného zdravia.
 - Zvyšovanie povedomia širokej verejnosti o tejto problematike by sa malo podporovať v celej EÚ. Kampane proti stigmatizácii a nediskriminačné vyjadrovanie v médiách môžu odstrániť diskrimináciu. Častejšie sa treba pýtať, ako je možné aktívne podporovať začleňovanie účinným rozvojom systémov starostlivosti zameraných na jednotlivcov a samotnou podporou rodiny. Väčšia pozornosť a podpora by sa mala venovať pokroku v medicíne, profesionálnej a dobrovoľníckej pomoci, ako aj v modeloch podnikov v oblasti preventívnej zdravotnej starostlivosti.
- ***Problémy s vymedzením sociálneho bývania ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu***

Hlavné body:

Právo na bývanie je medzinárodným záväzkom členských štátov, na ktorý Európska únia musí prihliadať. Toto právo už bolo uznané vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, ktorú prijala Organizácia Spojených národov.

V revidovanej Európskej sociálnej charte Rady Európy sa uvádza, že „na zabezpečenie účinného výkonu práva na bývanie sa zmluvné strany zaväzujú prijať opatrenia určené na podporu prístupu k bývaniu na primeranej úrovni, predchádzanie bezdomovstvu a jeho zníženie s cieľom jeho postupného odstránenia, sprístupnenie ceny bývania tým, ktorí sú bez dostatočných zdrojov“.

Uplatňovanie týchto práv sa vo väčšine členských štátov realizuje prostredníctvom služby všeobecného hospodárskeho záujmu, a to v súlade s článkom 36 Charty základných práv EÚ.

V protokole Lisabonskej zmluvy č. 26 sa členským štátom okrem iného ukladá povinnosť dbať o vysokú úroveň dostupnosti služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a presadzovať všeobecný prístup k nim.

Uplatňovanie práva na bývanie je nevyhnutným predpokladom na uplatňovanie ďalších základných práv, ako sú právo na ľudskú dôstojnosť, právo na ochranu súkromného života, obydlia a rodiny, právo na vodu, zdravie, energiu a pod. Dôstojné bývanie je nevyhnutné na to, aby sa človek v spoločnosti cítil dobre a mohol sa do nej začleniť.

8. DOPRAVA

• *Emisie CO₂ – osobné a úžitkové vozidlá*

Hlavné body:

EHSV:

- podporuje všetky iniciatívy Komisie, ktoré súvisia so znižovaním emisií CO₂ a majú za cieľ v Európe úplne odstrániť emisie zlúčenín uhlíka do roku 2050,
- žiada urýchlené prijatie nariadení zohľadňujúcich jeho návrhy,
- odporúča preskúmať ciele do roku 2017 s ohľadom na rozvoj technológií, vyhliadky na vývoj trhu a požiadavky na znižovanie emisií skleníkových plynov,
- odporúča vypracovať model výpočtu emisií CO₂, do ktorého by boli zahrnuté všetky emisie súvisiace s výrobou vozidiel. Objem emisií CO₂ by sa mal brať do úvahy, pretože sa týka celého životného cyklu motorových vozidiel,
- nabáda Komisiu, aby ešte raz preskúmala návrh lineárnej krivky (percento sklonu), pričom pripomína, že stanovením hodnoty 60 % sa v prípade osobných automobilov emisie CO₂ zvýšia o 4,6 g. Čím viac sa percentuálna hodnota blíži k 100, tým väčšími sú uprednostnené ťažké nákladné vozidlá,
- odporúča zaviesť označovanie technických vlastností emisií jednotlivých modelov štítkami.

• *Kontroly technického stavu motorových vozidiel*

Hlavné body:

Európsky hospodársky a sociálny výbor podporuje a schvaľuje návrhy Komisie, aj keď s pripomienkami uvedenými v stanovisku, minimálne z troch dôvodov:

- zníženie počtu nehôd a ich dôsledkov, ktoré sú často tragické, musí mať stále väčší význam aj pri ďalšom náraste cestnej premávky, ktorý sa očakáva v najbližších rokoch,
- sledovanie cieľa zníženia nehodovosti si vyžaduje vyvážené a jednotné úsilie, ktoré presahuje právomoci jednotlivých štátov,
- je potrebná väčšia jednotnosť pravidiel a kontrol, aby sa predišlo tomu, že na základný aspekt spoločenského života, akým je bezpečnosť cestnej premávky, budú aplikované nejednotné a v niektorých prípadoch veľmi odlišné metódy a lehoty.

Okrem toho sa EHSV domnieva, že prirodzeným doplnením takto začatej harmonizácie by malo byť vytvorenie európskeho osvedčenia o zhode, ktoré by nahradilo terajšie národné osvedčenia a umožnilo vykonávanie pravidelnej kontroly technického stavu motorových vozidiel v ktoromkoľvek členskom štáte bez toho, aby bolo nutné prísť s vozidlom naspäť do členského štátu, v ktorom je vozidlo prihlásené do evidencie.

EHSV hodnotí pozitívne aj návrh zaviesť povinné cestné technické kontroly ľahkých nákladných vozidiel (ľahké úžitkové vozidlá s maximálnou prípustnou hmotnosťou do 3,5 tony) a plne súhlasí, že je potrebné do neho zaradiť aj motocykle.

• *Kvalita železničných služieb v EÚ*

Hlavné body:

Toto stanovisko sa okrem kontroly plnenia cieľov, ktoré boli v oblasti mobility stanovené pre dopravcov, a práv a povinností zainteresovaných strán zaoberá aj otázkou prístupu európskych občanov k službám všeobecného záujmu v oblasti železničnej dopravy v EÚ a kvalitou tohto druhu dopravy.

Kvalita železničných dopravných služieb je nevyhnutnou podmienkou pre rozvoj tohto druhu dopravy, ktorá však samotná nepostačuje na to, aby tento rozvoj vedela zabezpečiť. EHSV sa preto domnieva, že je nutné zvýšiť výkonnosť tohto druhu dopravy, aby sa zvýšila jeho atraktivita, a to na základe faktického posúdenia rôznych faktorov, ktoré túto atraktivitu ovplyvňujú.

EHSV požaduje, aby investičné úvery a úvery na údržbu týchto infraštruktúr boli predmetom viacročného plánovania a ustanovení určených na to, aby sa tieto finančné prostriedky trvalo zabezpečili. Tiež by sa malo zväziť územné plánovanie, zachovanie dostupnosti týchto infraštruktúr a finančných prostriedkov, ktoré bude možné použiť v krátkodobom a strednodobom horizonte.

EHSV je znepokojený tým, že Európska komisia chce zrevidovať nariadenie (ES) č. 1370/2007 (o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave), ktoré bolo výsledkom ťažko dosiahnutého kompromisu na inštitucionálnej úrovni.

Vzhľadom na ustanovenia nariadenia (ES) č. 1371/2007 a možnosti budúceho rozvoja EHSV žiada, aby Európska komisia preskúmala možné oblasti zlepšenia.

9. ENERGETIKA

- ***Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou***

Hlavné body:

EHSV víta predložené oznámenie, ktoré otvára nevyhnutnú diskusiu o zmene politiky energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacich politických opatreniach. Výbor je vážne znepokojený zvyšovaním cien pre spotrebiteľov energie, vrátane vysokých nákladov, ktoré so sebou prinášajú mnohé vnútroštátne schémy podpory. Takýto vývoj sa stretáva s čoraz väčším odporom. Výbor podporuje cieľ znížiť náklady alebo ich udržať na čo najnižšej úrovni a zaistiť, aby bola energia z obnoviteľných zdrojov konkurencieschopná a v konečnom dôsledku trhovo orientovaná.

Výbor sa domnieva, že systém celoeurópskych spoločných schém podpory prispôbený jednotlivým technológiám by najlepšie splňal požiadavky týkajúce sa účinnosti a vnútorného trhu. Pokiaľ však nebude vnútorný trh s energiou riadne funkčný, schémy podpory by mali byť prispôbené pre jednotlivé cenové oblasti elektriny alebo členský štát. Okrem toho by sa mal klásť väčší dôraz na podporu rozvoja decentralizovaných, miestnych riešení.

Podporovať by sa malo najmä predvádzanie a včasné zavádzanie nových technológií z obnoviteľných zdrojov, ktoré ponúkajú veľké možnosti rovnako ako iné technológie znižovania emisií skleníkových plynov.

EHSV odporúča, aby Komisia sústredila svoju ďalšiu činnosť súvisiacu s obdobím po roku 2020 na politiku eliminácie emisií uhlíka. Táto politika by mohla s konečnou platnosťou upustiť od cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a namiesto toho sa zamerať na jasný cieľ znížiť emisie skleníkových plynov podľa dlhodobých potrieb ich zníženia a tiež na cenu emisií zlúčenín uhlíka, ktorá by bola dosť vysoká na to, aby donútila príslušných aktérov prijať opatrenia na zvýšenie účinnosti, prispievať na výskum a vývoj a investovať, ale nie príliš vysoká pre spotrebiteľov a z hľadiska priemyselnej konkurencieschopnosti. Okrem toho sú potrebné ciele opatrenia, ktoré by podnecovali vývoj budúcich technológií využívajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov. Tieto opatrenia by mali byť v ideálnom prípade spoločné pre celú EÚ a prispôbené jednotlivým technológiám.

- ***Záverečná správa o záťažových testoch v jadrových elektrárnach***

Hlavné body:

Aj keď riadenie rizík závisí predovšetkým od odolnosti jadrových elektrární, EHSV sa domnieva, že je potrebné zvážiť všetky riziká spojené s jadrovými elektrárnami vrátane externých rizík pre obyvateľstvo, životné prostredie a hospodárstvo.

EHSV sa domnieva, že v záujme zabezpečenia riadenia havarijných situácií je nevyhnutné zaškoliť personál, informovať miestnych obyvateľov a dokonca zabezpečiť riadenie činnosti po havárii.

EHSV podporuje Komisiu v jej snahe o ambicióznú revíziu smernice o jadrovej bezpečnosti a nabáda ju, aby zväžila nielen technické aspekty, ale aj všetky ľudské aspekty, ktoré sa týkajú personálu i verejnosti.

EHSV konštatuje, že nie vo všetkých členských štátoch existuje nezávislý orgán v oblasti jadrovej bezpečnosti s regulačnými právomocami a že členské štáty v oblasti regulácie jadrovej bezpečnosti nepostupujú spoločne. EHSV preto odporúča, aby sa v tejto oblasti prostredníctvom smernice zaviedla harmonizácia. Podľa EHSV by sa informovanosť a účasť verejnosti mohli opierať o Aarhaský dohovor, ktorý by sa uplatňoval aj na oblasť jadrovej bezpečnosti.

EHSV sa domnieva, že EÚ musí v nadväznosti na záťažové testy a odporúčania Komisie zaviesť mechanizmy monitorovania a overovania.

EHSV odporúča, aby sa v rámci havarijných scenárov bezpodmienečne zanalyzovalo prípadné zastavenie všetkých reaktorov v jadrovej elektrárni v dôsledku súčasného výpadku chladenia a dodávok elektrickej energie.

EHSV podčiarkuje, že vzhľadom na to, že v dohľadnej budúcnosti nebude k dispozícii žiadny spôsob výroby, ktorý zabezpečí dostatočné množstvo elektrickej energie s nízkymi emisiami CO₂, musí jadrová energia naďalej ostať súčasťou energetického mixu EÚ bez toho, aby bolo ohrozené zásobovanie elektrickou energiou v dôsledku technickej poruchy alebo havárií.

EHSV podporuje úmysel Komisie navrhnuť legislatívny akt týkajúci sa poistenia a zodpovednosti za jadrové riziká.

EHSV je znepokojený vysokou mierou využívania subdodávateľov (niekedy až do 80 % personálu) bez toho, aby sa riadne zhodnotil vplyv tohto postupu na bezpečnosť.

EHSV sa domnieva, že predĺženie životnosti jadrových elektrární regulačnými orgánmi by sa malo realizovať len na základe najlepších osvedčených postupov prijatých na medzinárodnej úrovni.

10. VONKAJŠIE VZŤAHY

• *Rozvoj občianskej spoločnosti v Číne: prínos občianskej spoločnosti k európsko-čínskemu roku dialógu medzi kultúrami a jeho trvalému účinku*

Hlavné body:

- Výbor vyzýva Komisiu, aby ho zapojila do prebiehajúcich činností rôznych pracovných skupín, ktoré boli zriadené v rámci tretieho piliera, teda „dialógu medzi ľuďmi“. Ako inštitucionálna platforma občianskeho dialógu na úrovni EÚ získal výbor totiž široké know-how a skúsenosti, ktoré by mohol uplatniť pri vytváraní takéhoto dialógu s Čínou.
- Treba vyžadovať dodržiavanie medzinárodných noriem týkajúcich sa ľudských práv a demokratických a základných slobôd, ktoré predstavujú dôležité predpoklady kultúrneho vyjadrovania, kultúrnych výmen a kultúrnej rôznorodosti.
- Do spoločných aktivít by sa mala začleniť oblasť výchovy a vzdelávania (vrátane vzdelávania dospelých), pretože medzikultúrny dialóg otvára v tejto oblasti rôzne možnosti, ktoré siahajú od

osvojenia si jazyka až po školenia o správaní spotrebiteľov, objasnenie otázok súvisiacich so životným prostredím atď. Pozornosť by sa mala venovať rozvoju cestovania za kultúrou.

- V záujme trvalého formovania povedomia výbor navrhuje, aby sa každoročne konal „Deň stretnutia EÚ a Číny“, pri príležitosti ktorého by sa na oboch stranách konali kultúrne podujatia.
- Výmena osvedčených postupov by sa mala realizovať v čo najpočetnejších oblastiach (zúčastňovať by sa na nej mohli dôležití aktéri zo sociálno-ekonomickej oblasti, napr. sociálni partneri a aktéri z oblasti ľudských práv, tak oficiálni, ako aj opoziční, ale aj rôzne výchovno-vzdelávacie zariadenia, odborníci na špeciálne oblasti, ako sú otázky ochrany spotrebiteľov a životného prostredia, výkonu trestu, atď.).
- Mala by sa zintenzívniť spolupráca médií (televízia, tlač), ako aj spoločné vzdelávanie a odborná príprava novinárov, pretože oboje pomáhajú dostať sa medzi širšie vrstvy obyvateľstva.
- Výbor v zmysle článku 167 ods. 3 ZFEÚ preskúma, aké ďalšie a trvalé iniciatívy môže v rámci už existujúcej spolupráce s Čínou začať, a je tiež pripravený ponúknuť iným aktérom platformu na výmenu informácií a názorov.
